

O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi
SAMARQAND DAVLAT CHET TILLAR INSTITUTI

XORIJIY FILOLOGIYA

til • adabiyot • ta'lim

ilmiy-uslubiy jurnal
Samarqand

3 (52)/ 2014

Ministry of Higher and Secondary Special Education
of the Republic of Uzbekistan
SAMARKAND STATE INSTITUTE OF FOREIGN LANGUAGES

FOREIGN PHILOLOGY

Language • Literature • Education

Scientific-methodology journal
Samarkand

Хорижий филология: тил, адабиёт, таълим.
№3 (52), 2014.

*Уч ойда бир марта чиқадиган
илмий-услубий журнал*

Муассис: Самарқанд давлат чет тиллар институти

Бош муҳаррир: *Ганишер РАҲИМОВ*
Масъул котиб: *Абдували ЭШҚОБИЛОВ*

Таҳрир хайъати:

АБДУЛЛАЕВА Людмила
БУШУЙ Анатолий
БУШУЙ Татьяна
ЖАББОРОВ Салим
МАҲМУДОВА Муяссар
МИРЗАЕВ Ибодулло
ТУРНИЁЗОВ Неъмат
(муҳаррир ўринбосари)
УСМОНОВ Ўрол
ХОЛБЕКОВ Муҳаммаджон
ҚАМБАРОВ Носир

Жамоатчилик кенгаши:

ВОЛЬФ Аннет (Германия)
ГИЙОМ Оливье (Франция)
ЯСУО Кочучи (Япония)
БОҶИЕВА Гуландом
МАКНАЛТИ Стив (Британия)
ҚЎЛМАМАТОВ Дўстмамат
АШУРОВА Дилором
ИРИСКУЛОВ Аббос
РАҲИМОВ Сотiboldи
РИЗАЕВ Баҳодир

*Журнал Олий Аттестация комиссиясининг
филология фанлари бўйича эксперт кенгаши (2014
йил 10 мартдаги 2-сонли баённома) тавсияси билан
зарурий нашрлар рўйхатига киритилган.*

Таҳририят манзили:

*Самарқанд ш., Бўстонсарой кўчаси 93,
СамДЧТИ.*

Телефонлар: (998-662) 233-78-43.

Факс: (998-662) 210-00-18.

Email: ssifl_info@mail.ru

*Журнал Самарқанд вилоят матбуот ва
ахборот бошқармаси томонидан № 09-12 рақам
билан рўйхатга олинган.*

ISSN: 2181-743X

Журнал 2001 йилдан чиқа бошлаган.

© Самарқанд давлат чет тиллар институти,
2014 йил.

МУНДАРИЖА

Foreign Philology: Language, Literature, Education.
№3 (52), 2014.

Scientific-methodical journal

Founder: *Samarkand State Institute of Foreign
Languages*

Editor-in-Chief: *Ganisher RAKHIMOV*
Executive Secretary: *Abduvali ESHKOBILOV*

Editorial Board:

ABDULLAEVA Lyudmila
BUSHUY Anatoliy
BUSHUY Tatyana
JABBOROV Salim
MAHMUDOVA Muyassar
MIRZAYEV Ibodullo
TURNIYOZOV Nemat
(vice editor)
USMONOV Ural
KHOLBEKOV Mukhammadjon
KAMBAROV Nosir

Public Council:

WOLFF Annett (Germany)
GUILLAUME Olivier (France)
JASUO Kochuchi (Japan)
Boqiyeva Gulondom
MCNULTY STEVE (Britain)
KULMAMATOV Dustmammat
ASHUROVA Dilorom
IRISKULOV Abbos
RAKHIMOV Sotiboldi
RIZAYEV Bakhodir

*The journal is included into the of required
publications according to the recommendation of the
expert council in filological sciences of Higher
Attestation Committee (Proceeding #2 from March 10,
2014).*

Address of Editorial Office:

Samarkand, Bustansaray str. 93, SamSIFL.

Phone: (998-662) 233-78-43

Fax: (998-662) 210-00-18

Email: ssifl_info@mail.ru

The journal was registered with No 09-12 by
Samarkand Regional Department of press and
information. The journal has been published since 2001.

ISSN: 2181-743X

© Samarkand State, 2014 Institute of Foreign
Languages.

ТИЛШУНОСЛИК

Турниёзов Н. МАҲМУД КОШҒАРИЙ ВА ҲОЗИРГИ ТИЛИМИЗДА СЎЗ ЯСАЛИШИ ҲОДИСАСИ ҲАҚИДА.....	7
Насруллаева Н. ГЕНДЕРНЫЕ СТЕРЕОТИПЫ ВО ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКОЙ СИСТЕМЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА.....	11
Мирсанов Ғ. АСПЕКТУАЛ СЕМАНТИКА ИФОДАЛАНИШИДА ТЕМПОРАЛ БИРЛИКЛАРНИНГ ЎРНИ.....	14
Қдырбаева Г. ЗАМОНАВИЙ ИНГЛИЗЗАБОН ИЗОҲЛИЛУҒАТЛАРИДАГИ “МАН” КОНЦЕПТОСФЕРАСИ ВЕРБАЛИЗАТОРЛАРИНИНГ ЛИСОНИЙ ТАЛҚИНИ.....	18

АДАБИЁТШУНОСЛИК

Махмудов А. Г.Э.ЛЕССИНГ “ДОНИШМАНД НАТАН” ДРАМАСИНИНГ БАДИИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ	23
Очилова Д., Холбеков М. ЖОН ДРАЙДЕН ВА УНИНГ “АВРАНГЗЕБ” ФОЖИАСИ АСАРИ.....	26
Ҳолиқов Б. XX АСР ДЕТЕКТИВ ЖАНРИДА ИЗҚУВАР ТАЛҚИНИ	35
Қобилов У. ДУНЁВИЙ МАВЗУНИНГ ЎЗБЕК АДАБИЁТИДАГИ ТАЛҚИНИ.....	39

ТАРЖИМАШУНОСЛИК

Сафаров О. СУПТУАГИНТА ТАРЖИМАСИ ВА УНИНГ ТАРИХИЙ МОҲИЯТИ	47
---	----

МЕТОДИКА

Махмудова М. МИЛЛИЙ ҚАДРИЯТЛАР ВА ТАРБИЯНИНГ МЕТОДОЛОГИК АСОСЛАРИ.....	52
Муминова О., Меликова М. НАУЧНОЕ НАСЛЕДИЕ УЧЕНЫХ ВОСТОКА И ЕГО ЗНАЧЕНИЕ ДЛЯ РАЗВИТИЯ МИРОВОЙ НАУКИ	57

МАГИСТРЛАР МИНБАРИ

Абдуназарова З. ВАРИАБЕЛЬНОСТЬ ФРАЗЕОЛОГИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В АСПЕКТЕ КОНТЕКСТУАЛЬНОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ.....	62
Исмаилова Д. ОСНОВЫ СИНТАГМАТИЧЕСКОГО КОНСТРУИРОВАНИЯ СУБСТАНТИВА В СОВРЕМЕННОМ АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ.....	67
Суздальцева А. ПОРТРЕТЫ В ДОКУМЕНТАЛЬНОЙ ПОВЕСТИ ДЖ.УОРРИКА “ТРОЙНОЙ АГЕНТ”	72
Абдухадова З. ИНГЛИЗ ВА ЎЗБЕК ТИЛЛАРИДАГИ СОМАТИК ФРАЗЕОЛОГИЗМЛАРДА ТИЛЛАРАРО ЭКВИВАЛЕНТЛИК МАСАЛАСИНИ ЎРГАНИШГА ДОИР.....	75
Аноркулов С. И.В.ГЁТЕ ТИЛИДА ДЕРИВАЦИОН ТЕНДЕНЦИЯЛАР	78
ТАҚРИЗ	
Йўлдошев Б., Икромов И. АДАБИЁТШУНОСЛИКНИНГ НАЗАРИЙ МАСАЛАЛАРИГА ДОИР МУҲИМ ТАДҚИҚОТ, М.ХОЛБЕКОВНИНГ “СТРУКТУР АДАБИЁТШУНОСЛИК” РИСОЛАСИГА ТАҚРИЗ.....	82
Исмаилов С. А.САЙФУЛЛАЕВНИНГ ПРЕДЛОГЛАРНИ КОДИФИКАЦИЯЛАШНИНГ КОНТЕКСТУАЛ АСОСЛАРИ РИСОЛАСИГА ТАҚРИЗ.....	85

LANGUAGE

Turniyazov N. About Maxmud Koshgarskiy and the word formation phenomenon in the modern language.....	7
Nasrullayeva N. Gender stereotypes in the English phraseological system.....	11
Mirsanov G’. The place of temporal adverbials in aspectual semantics.....	14
Kdirbayeva G. Lexical analysis of verbalizators’ conceptosphere «man» in modern English dictionaries.....	18

LITERATURE

Mahmudov A. Artistic characteristics of the drama “Wise Natan” by Lessing.....	23
Ochilova D., Xolbekov M. John Driden and his tragedy “Avrangzeb”.....	26
Xalikov B. Description of detective in detective genre of the XX century.....	35
Kabilov U. Interpretation of the world theme in Uzbek literature.....	39

TRANSLATION

Safarov O. The Septuagint translation in its historical essence.....	47
---	----

METHODICS

Mahmudova M. National values and methodological grounds for education.....	52
Muminova O., Melikova M. Scientific heritage of Ibn Sina and its importance for the development of world science.....	57

MASTER’S TRIBUNE

Abdunazarova Z. Variability of English phraseology in the light of contextual trans formation.....	62
Ismailova D. Basics of syntagmatic construction of substance in modern English.....	67

Suzdaltseva A. The principal characters in documentary story “The Triple Agent” by Joby Warrick (extracts).....	72
Abduaxadova Z On the study of interlingual equivalency of somatic elements in the Uzbek and English languages.....	75
Anarkulov S. Derrivational tendencies in Ghote’s language.....	78

CRITICAL REVIEWS

Yoldashev B., Ikromov I. An important research concerning the oretical problems of literature studies.....	82
Ismailov S. Sayfullayev A. Contextual basics for codifications of prepositions.....	85

АСПЕКТУАЛ СЕМАНТИКА ИФОДАЛАНИШИДА ТЕМПОРАЛ БИРЛИКЛАРНИНГ ЎРНИ

Ғайбулло Мирсанов

Самарқанд давлат чет тиллар институти ўқитувчиси

Таянч сўзлар: *аспектуал семантика, дейиксис, ички синтаксис, нарратив, перфект-имперфект, темпорал бирликлар, темпорал хусусият*

Матн, контекст доирасида аспект-семантика кўпгина ҳолларда темпорал бирликларнинг қўлланилишига боғлиқ ҳолда ўз ифодасини топади. Темпорал бирликлар фақатгина замон, вақт, макон кўрсаткичи вазифани бажарибгина қолмасдан, балки аспект-семантикага ҳам ўз таъсирини ўтказиши мумкин. Ҳозирги кунда тилшуносликда асосан шахс, замон ва макон дейиксислари фарқлиниб келинмоқда, аспект-семантика борасидаги фикрлар эса камчилиги ташкил этади. Қолаверса, аспект-семантика санаб ўтилган категориялар билан узвий боғлиқ. Хусусан, замон ва вақт доирасида аспект-семантика ички чегаранинг (бошланиш, ҳаракат жараёни, тугалланиш ва ҳақозо) мавжудлигида акс этса, макон доирасида аспект-семантика вазиятнинг семантик қирралари фарқланади.

Воқеа-ҳодисаларнинг кечаётган ҳодисалар баёнида ва улар ҳақида ахборот узатишда вақтнинг кечиш даври, пайтини кўрсатиш муҳимдир. Бундай кўрсатиш вазифасини замон (вақт) дейиксиси воситалари бажаради [Сафаров 2008: 174]. Таъкидланган ҳодисаларнинг кўчилиги маълум маънода аспект-семантика вазият ёки аспект-семантикани ташкил этади. Мазкур фикримизни А.А. Уфимцеванинг замон ёки темпорал дейиксисни ифодаловчи воситалар воқеа содир бўлаётган бирор бир пайтни кўрсатмасдан, балки бирор нутқий акт ижросидан олдинги ёки кейинги даврга ишора қилади [Уфимцева 1977: 184],

деган фикри исботлайди. Чунки нутқий акт жараёни ёки ўша жараёндан олдинги даврда содир бўладиган ҳодисалар процессуаллик, итеративлик, перфектлик, ингрессивлик ва бошқа шу каби аспект-семантикани қамраб олиши мумкин. Бу инглиз аспект-семантика Б.Комрининг “табiiй тилда бир қанча соф темпорал аниқловчилар мавжуд бўлиб, улар тиллардаги аспект-семантика белгиларнинг темпорал хусусиятларига мос тушади [Comrie 1985: 18], деган фикрига муқобилдир. Аспект-семантика оппозиция хусусиятлари дискурста, айниқса, нарративликда муҳим ўрин тутади. Имперфектив ёки перфектив шаклларнинг танлови текстдаги турли ҳаракатларнинг хронологик алоқалари таҳлилига таъсир этади. Хусусан, грамматик аспект замонга қарама-қарши ҳолда нутқ вазиятидаги ташқи дейиктлик боғлиқликка қарам эмас. У фақатгина воқеа-ҳодисаларнинг ички темпорал хусусиятлари рефренти вазифасини ўтайди [10, 308].

Бу борада темпорал дейиксис маркерлари сифатида қўлланилган предлог ёки предлогли номинатив бирикма айнан аспект-семантика вазиятнинг ҳам кўрсаткичи вазифасини ўтайди. Қуйидаги мисолларга эътиборимизни қаратамиз: Since leaving England, she had traveled thousands of miles, seen much, done much, endured far too much (Allison Lane, 4); Despite its piecemeal construction, the facade unified the whole into an image many found welcoming (Allison Lane, 4).

Келтирилган мисоллардаги *had traveled, seen much, done much, endured far too much, the facade unified* феълли бирикмалар бўлак-бўлак тугалланган актлар сифатида ўз ифодасини топган бўлса, *since, despite* каби боғловчи предлоглар айнан ўша тугалланган аспектвал вазиятларнинг дейиксиси вазифасини бажарган.

Шарқий тилларда (хусусан ўзбек тилида) бу каби вазифалар кўшимчаларга юклатилади ва аспектваллик маркерлари кўмакчи феъллар семантикасига асосланади. Япон тилида эса *wa* юкламали конструкциялар ушбу вазифани бажарувчиси ҳисобланади. Эслатилган юклама вазиятнинг дейиктик ишораси вазифасини бажаради. Масалан: *Taroo wa Hanako ni sono hon o nitiyoobi ni watasita. Taroo ga Hanako ni sono hon o nitiyoobi ni watasita* [Comrie 2009: 756].

Прагмалингвистикага оид рисолада қайд этилишича, “дейиктик иборалар миқдори чегараланган бўлишига қарамасдан, улар кенг кўламда қўлланиладилар ва улар ҳар бир алоҳида қўлланишига нисбатан алоҳида коммуникатив мазмун ифодаляйдилар [Yule G 1996: 16]. Инглиз тилидаги *after, before, since* ва *during, while, since* каби темпорал бирликлар турли категорияларга тегишли эканлиги билан ҳам ажралиб туради. Улар гап доирасида боғловчи, предлог вазифаларни бажаришади. Шунинг учун ҳам улар ички ва ташқи синтаксис сатҳида ўрганилади. Мазкур темпорал бирликлар ташқи синтаксисда темпораллик семантикасига эга бўлишса, ички синтаксисда темпоралликнинг дейиктик маркери вазифасини бажаради. Ички синтаксис кўпгина ҳолларда синтактик категорияларга боғлиқ ҳолда юзага келади ва аспектвал семантикани кўрсатгичи, дейиксиси вазифасини бажаради. Қуйидаги мисолларга эътибор қаратамиз: *After helping her charges into dry clothing, she escorted them to the*

schoolroom for their breakfast (Allison Lane, 9); He held the ladder in the great hall while George attached the largest bough to a chandelier (Allison Lane, 24); For a moment he had forgotten everything, wiping the last ten years from his mind. But she was right. Until he convinced her to accept him, she was a governess (Allison Lane, 26); Alice basked in her amity for several minutes before Sylvia's children called her away to witness some daring feat. It had been years since she had been treated as an equal (Allison Lane, 28).

Вақтни ифодаловчи темпорал бирликлар турли гап бўлаклари билан бириккан ҳолда ибораларни ҳосил қилади ва мураккаброқ жараён, ходисаларнинг вақтини аниқлаш учун хизмат қилади. Темпорал маълумотни ходисаларнинг маъноли структурасидан ажратиб бўлмайди. Ҳодиса ва вазиятлар интринзик темпорал структурага эга. Предлог сифатида темпорал маркерлар от ёки отли гуруҳ билан бирикиб келади: *before/after noon; before/after the meal;* боғловчи сифатида эса улар бош ва шахссиз бирикмаларни боғлаш вазифасини ўтайди ҳамда тугалланган ёки тугалланмаганлик аспектвал маркер сифатида ўз ифодасини топади. Бу каби ҳолларда асосан перфектив аспектвал шакл юзага келади [Evans 2005: 42]. Масалан: *The boys had lured the girls into the ancient tower, locked them in, then terrorized them with ghostly noises and spectral manifestations. Only afterward did she learn that a secret passage had allowed them to enter and leave unseen (Allison Lane, 17).* Келтирилган мисолдаги *afterward* темпорал бирлиги перфект шаклдаги тугалланган аспектвал семантиканинг дейиксиси вазифасини бажарган.

Д. Бхатнинг таъкидлашича, “темпорал адверблар” атамаси, шунингдек феълнинг аспектвал хусусиятини модификацияловчи адвербларга нисбатан ҳам ишлатилади.

Мазкур адверблар нутқ доирасидаги ходиса-воқеанинг фриквантативлиги, дуративлиги (давомийлиги), экстанционаллиги, перфективлиги, имперфективлиги ва бошқа шу каби аспектиал хусусиятларнинг дейиктик воситаси бўлиб ҳам хизмат қилади [Bhat: 1999]. Темпорал адверблар (today, yesterday, now, then, after, at, before, in a minute, for hours, one day, till late, at 10 minute to 6 the next evening, before this afternoon, on this night, at this time) феъл шакллариининг замон маркерларида воқеа-ходисаларнинг темпорал жойлашувини кўрсатадиган вазифаларига эга. Улар феълнинг темпорал хусусиятини ўзгартириш қобилиятига эга бўлиб, феъл билан ифодаланган воқеа-ходисаларнинг кечиш вақти тўғрисида кўшимча маълумот беради. Кўриниб турибдики, темпорал бирликларни феълнинг аспектиал хусусиятини кўрсатгичлари сифатида ишлатилиши нутқ доирасидаги ҳаракатларнинг кетма-кетлиги ёки таксис жиҳатларини ҳам камраб олади. Темпорал бирликлар, ўз семантикасига қараб, нутқ доирасида бош гапдаги феълли предикат томонидан ифодаланган ходиса-воқеанинг аспектиал турини намойиш этади. Хусусан, *before*, *after*, *then* бирликлари тугалланган аспектиал вазият кўрсатгичи вазифасини ўтаса, *so*, *while*, *for 5 minutes* кабилар дуратив, процессуал аспектиал вазиятларни кўрсатади. Шунингдек, темпорал адверблар замонни кўшимча аспектиал семантика параметерлари билан таъминлайди. Масалан: Alice smiled *as* she led the way back to the house (Allison Lane, 8); Miss Havershoal was heartbroken *when* he left town without a word (Allison Lane, 11). Келтирилган мисолда предикатлар процессуал (led the way), статив (was heartbroken), перфектив (left town) аспектиал семантикаларини ҳосил қилган. Процессуаллик замон хусусияти ва вақт жараёни билан боғлиқ бўлса (биринчи мисолда), стативлик

дейиксис вазифасини ўтовчи перфектив семантикали феълнинг акционал хусусияти ва ходисаларнинг мослашуви жараёнида турли ҳаракатларнинг бирин-кетин келишида [Riemer 2010: 316] амалга ошади. Бу ҳаракатлар тасвирий ифодага эга бўлиб, “дискрипция синтактик бирликларнинг мослашуви, ўзаро боғлиқлиги ва маълум параметрларга эгалигида ўз аксини топади [Греймас 2004:103].

Феълларнинг темпорал бирликлар билан мослашиш жиҳатларини таҳлил этган Р. Деклерк замон назариясининг тўртта турли параметерларини келтиради: 1) вақт ифодаси; 2) вазият вақти; 3) референция вақти; 4) мўлжал вақти. Шулардан биринчиси фақатгина лаҳзалик маъносини кўрсатса, қолганлари эса лаҳзали ҳаракат ва шунингдек дуратив маъноларга нисбатан қўлланилади [Declerck 1991: 64-305]. Келтирилган параметерларни ушбу мисолда кузатишимиз мумкин: He raced after her and had nearly caught up when she dodged through a doorway. Jamming his foot in the opening, he pushed into the room, then jerked her around to face him (Allison Lane, 10).

Предикатнинг замон, аспект, вақт ва макон хусусиятлари ифодаланишида темпорал дейиктик иборалар муҳим ўрин тутади. Ушбу иборалар нутқ вазияти билан боғлиқ замон кўрсатгичи сифатида, кичик вазиятларни боғловчи ва бир бири билан мослаштириш учун хизмат қилади. Уларнинг бир бутунлиги эса матнни ташкил этади.

Матндаги аспектиаллик танловининг таҳлили шуни кўрсатадики, унда аспектиаллик эпистимологик субъект маъносига қаратилган маънони аниқлайди ҳамда нарратив субъектнинг хусусиятларига, усулига бўлган йўлни кўрсатади. Мазкур ҳолларда аспектиаллик “семиотик усул”ни ифодалайди [2 Плунгян 2010: 48], деб ҳисоблаш ҳам мумкин.

Аспектуал маъноларни ҳар доим ҳам гап доирасида аниқлаш мураккаблик туғдиради, зеро матн, гапларнинг уйғунлашуви ва турли адverbлар, темпорал бирликлар ҳам аспектуал семантикани вужудга келишига таъсир этади. Айнан шунинг учун ҳам аспектуал маъноларни кенг доирада аниқлаш учун прагматик ёндашувга ҳамда матн таҳлилига мурожаат этиш талаб этилади.

Хулосага келиш мумкинки, инглиз тилида предикат доирасида юзага келадиган аспектуал семантика турларига аниқлик киритишда темпорал бирликларнинг ўрни муҳим ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Греймас А.-Ж. *Г. Структурная семантика: Поиск метода / Перевод с французского Л. Зиминной.* — М., Академический. Проект, 2004. — 368 с.
2. Плуноян В.А. Почему языки такие разные. —М., АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2010. -272 с.
3. Сафаров Ш.С. Прагмалингвистика. Тошкент. 2008. -300 б.
4. Уфимцева А.А. Типы словесных знаков. —М., Наука,1977. -205с.
5. Bhat D.N.S. The prominence of tense, aspect and mood. Philadelphia., 1999, -198 p.
6. Bittner Maria. Aspectual universals of temporal anaphora. Theoretical and Crosslinguistic Approaches to the Semantics of Aspect. Amsterdam: John Benjamins; 2007. —P 349–385.
7. Comrie Bernard. *Tense.* Cambridge. Cambridge University Press. 1985.-143p.
8. Comrie Bernard. *The World's Major Languages.* Second edition, published by Routledge. 2009, -924p
9. Declerck R. Tense in English: its Structure and Use in Discourse. London. 1991. —P. 64-305.
10. Riemer Nick. *Introducing Semantics.* Cambridge: Cambridge University Press. 2010. -458 p.
11. Yule G. *Pragmatics.* Oxford: Oxford University. Press. 1996. -330 p.
12. Evans Vyvyan. *The Structure of Time: Language, meaning and temporal cognition.* Amsterdam/_/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2005. -298 p.
13. Allison Lane's Christmas Collection. Copyright ©;2000 by Susan Ann Pace. www.belgravehouse.com. Belgrave House.-130 p.

Мирсанов Г: Место темпоральных единиц в аспектуально-семантическом выражении. В статье обсуждается функциональное употребление темпоральных единиц и их роль в формировании аспектуальной семантики, а также их место в интерпретации текста.

Mirsanov G: The place of temporal adverbials in aspectual semantics. The place of temporal adverbials and their influence in forming aspectual semantics are discussed in the article.